

3.4.2024

Kaupunginmuseon lausunto Pohjoisesplanadi 37 asemakaavamuutoksen ehdotuksesta

HEL 2023-000156 T 10 03 03

Asemakaavapalvelut on pyytännyt kaupunginmuseon lausuntoa koskien Pohjoisesplanadi 37 kiinteistön asemakaavan muutoshakemuksen kaavaehdotusta. Kaupunginmuseo tarkastelee hanketta rakennusperinnön vaalimisen näkökulmasta, ja on päättänyt lausua kantanaan seuraavaa.

Pohjoisesplanadi 37

Pohjoisesplanadi 37 kuuluu kadunvarren historiallisesti arvokkaiden liike- ja asuinrakennusten rintamaan. Rakennuksen asemakaava on vuodelta 1921, ja se on rakennussuojelun näkökulmasta epäajanmukainen. Kohde sisältyy Museoviraston listaukseen Valtakunnallisesti merkittävistä rakennetuista kulttuuriympäristöistä (RKY 2009), osana kohdetta Esplanadi-Bulevardi.

Pohjoisesplanadi 37 kiinteistö on poikkeuksellisen kerrostunut rakennuskohde, ja se arvot liittyvät kunkin rakennusvaiheen tuottamaan kokonaisuuteen. Vanhin säilynyt kerrostuma on vuonna 1839 valmistunut kaksikerroksinen empire-rakennus, jonka suunnitteli Carl Alexander Engel. Tämä rakennushistoriallinen harvinaisuus laajennettiin ja korotettiin rakennetta säilyttävällä tavalla arkkitehtitoimisto Kiseleff & Heikel suunnitelmien mukaisesti vuonna 1891. Suunnitelmaan kuuluivat nelikerroksiset katu- ja piharakennukset. Nykyinen piharakennusten kokonaisuus on säilynyt tästä rakennusvaiheesta. Urbaani arkkitehtoninen pihakokonaisuus viestittää rakentamisen rajoittamattomasta tehokkuudesta, ennen kuin vuosikymmenen puolivälissä uudistettu rakennusjärjestys alkoi ohjaamaan piharakentamisen tehokkuutta valoisuuden ja terveellisyyden näkökulmasta. Seuraavassa rakennusvaiheessa katurakennusta korotettiin kolmella kerroksella nykyiseen korkeuteen, suunnitelman laati rakennusajan klassisen arkkitehtuurin pelkistettyyn tyyliin arkkitehtitoimisto Borg, Siren, Åberg. Kaksikerroksisen liikejulkisivumuutoksen suunnitteli vuonna 1929 arkkitehti Carolus Lindberg. Tämäkin rakennusvaihe on säilynyt julkisivussa pääpiirteissään.

Rakennussuojelu

Kaupunginmuseon arvion mukaan asemakaavaehdotuksessa on turvattu kohteen rakennus- ja kulttuurihistoriallisten arvojen säilyminen.

3.4.2024

Katurakennus on varustettu rakennussuojelumerkinnällä sr-1: Rakennustaiteellisesti, historiallisesti tai kaupunkikuvallisesti erityisen arvokas suojeltava rakennus. Suojelu koskee rakennuksen julkisivuja, vesikattoa, alkuperäisiä tai niihin verrattavia rakenteita, rakennusosia ja arvokkaita sisätiloja. Rakennuksessa tehtävät korjaustyöt ja muutokset eivät saa heikentää sen arvoa tai hävittää sen ominaispiirteitä. Rakennusta ei saa purkaa. Arvokkaita sisätiloja ovat erityisesti pääporrashuone. Rakennus käsittää kerrostuneen rakennushistorian, jonka kaikilla kerrostumilla on arvoa kokonaisuudessa.

Piharakennus on varustettu rakennussuojelumerkinnällä sr-2: Rakennustaiteellisesti, historiallisesti tai kaupunkikuvallisesti suojeltava rakennus. Suojelu koskee rakennuksen julkisivuja, vesikattoa sekä sen julkisia sisätiloja. Rakennuksessa tehtävät korjaustyöt ja muutokset eivät saa heikentää sen arvoa tai hävittää sen ominaispiirteitä. Rakennusta ei saa purkaa. Rakennukseen saa tehdä rakennuksen ominaispiirteisiin sopiva korotus ilmanvaihtokonehuoneelle. Arvokkaita sisätiloja ovat erityisesti säilynyt vanha porrashuone. Valokatteen asennus ei saa aiheuttaa rakennuksen arkkitehtuuriin muutoksia tai purkamista.

Pohjoisesplanadi 37 asemakaavaehdotuksessa on huomioitu kohteen rakennus- ja kulttuurihistorialliset arvot asianmukaisin suojelumääräyksin. Pohjoisesplanadi 37 kuuluu Esplanadin miljööön historiallisten asuin- ja liikerakennusten kokonaisuuteen, sen yhtenä nuorimmista kohteista. Tontti käsittää myös elävän sisäpihamaailman, ja tarjoaa edellytykset pihan kattamiselle urbaaniksi ympäristöksi, kohteen rakennus- ja kulttuurihistorialliset arvot huomioiden.

Lisätiedot

Mikko Lindqvist, arkkitehti, puhelin: +358 9 310 36972
mikko.lindqvist(a)hel.fi

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö